

KARLSTADS KOMMUN
karlstadskommun@karlstad.se

2023-12-08

1 (21)

Dnr- SI 2023:5671

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Ilandaskolan i
Karlstads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Ilandaskolan* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Ilandaskolan* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra sina förväntningar kring vad lärarnas samverkan och kollegiala lärande ska leda till. Detta omfattar också uppföljning av vilket avtryck det får i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla arbetet så att eleverna får ett större inflytande över planering och utvärdering av undervisningens innehåll och arbetssätt.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydligare leda det samlade arbetet med att skapa studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera lärarnas bedömning och betygssättning för att ta reda på vad eventuella avvikelser beror på i syfte att skapa likvärdighet. Utifrån denna analys behöver rektorn föra diskussioner med lärarna om resultaten.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **12 augusti 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:5671) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Ilandaskolan* leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömning utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Uppföljning och analys

Rektorn har visserligen påbörjat ett utvecklingsarbete avseende att följa upp och analysera verksamhetens resultat, men vid tiden för granskningen saknar rektorn ett helhetsperspektiv i sin uppföljning och analys av verksamheten. Rektorn följer till viss del upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat. Rektorn har initierat ett arbete med att bredda uppföljningen av resultat för att skapa förutsättningar att identifiera exempelvis skillnader mellan ämnen, årskurser, pojkar och flickor. Arbetet är påbörjat och rektorn har identifierat vissa skillnader men har ännu inte gjort någon djupare analys av orsakerna till de skillnader som finns.

Rektorn ger lärarna förutsättningar för att tillsammans med elevhälsan följa upp elevernas kunskapsutveckling och närvaro månadsvis på såväl individ som klassnivå. Utifrån uppföljningen fattar rektorn beslut om att fördela resurser samt stödinsatser för enskilda elever. Rektorn planerar att följa upp undervisningens genomförande för respektive lärare genom lektionsbesök men vid granskningens genomförande har lektionsbesöken inte genomförts av rektorn. Lärarna har dock påbörjat ett arbete med att observera varandras undervisning och reflektera över denna utifrån elevernas resultat vilket rektorn följer upp på ett systematiskt sätt. Rektorn följer även upp hur värdegrundsuppdraget integreras i mentorstiden och under schemabrytande aktiviteter. Rektorn följer dock ännu inte upp hur respektive lärare integrerar värdegrundsuppdraget i undervisningen.

Jämställdhetsarbete

Rektorn leder och styr till viss del ett gemensamt strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten. Rektorn har tillsammans med lärarna kunnat identifiera vissa skillnader i betyg mellan flickor och pojkar, exempelvis att flickors och pojkars meritvärde i årskurs 9 är relativt lika, men att det finns ämnen där det skiljer sig mycket åt, till exempel i ämnet svenska där flickorna når högre betyg än pojkarna. Dock finns inga fördjupande analyser om vad dessa skillnader beror på. Däremot följs kränkingsanmälningar upp i förhållande till könstillhörighet där de kunnat se mönster och också vidtagit åtgärder, bland annat insatser i undervisningen kring användandet av sociala medier. Även hur olika stödinsatser fördelas utifrån könstillhörighet följs upp tillsammans med elevhälsan.

Det jämställdhetsarbetet som sker är upp till varje lärare. Vissa beskriver exempelvis hur de använder sig av material från statens medieråd i undervisningen. Lärarna berättar att det inte finns någon gemensam strategi då det gäller jämställdhetsarbetet i undervisningen och att rektorn inte heller följer upp hur respektive lärare integrerar jämställdhetsarbetet i sin undervisning. Rektorn beskriver att arbetet med jämställdhet börjar redan vid indelning av klasserna, när de kommer från mellanstadiet i syfte att skapa en balans mellan könen. Genom elevhälsans lektionsobservationer och ett forskningsprojekt där man har tittat på hur lärarna fördelar ordet mellan pojkar och flickor och om lärarna bemöter flickor och pojkar på olika sätt, har man konstaterat att lärare arbetar med jämställdhet i klassrummet genom att bland annat att fördela ordet för att skapa talutrymme för alla, då pojkar oftare på eget initiativ tar ordet. Det finns extra riktade insatser till ämnen som matematik, teknik och naturorienterande ämnen för att lyfta ämnena så att det leder till ett större intresse bland flickor att söka sig till gymnasieprogram som är inriktade på teknik och matematik.

Ledning och organisation

Rektorn har skapat en tydlig organisation där lärarna ges förutsättningar att samverka vilket också inkluderar elevhälsan. Däremot är lärarnas samverkan framför allt fokuserad vid praktiska frågor. Därmed sker det kollegiala lärandet och samverkan kring undervisning främst informellt och sporadiskt. Dessutom följer rektorn inte upp den samverkan som sker och om den ger effekt i undervisningen. Lärarna ges möjlighet till samverkan genom den mötesstruktur som rektorn skapat då det gäller ämnes- och arbetslagsmöten. En representant från elevhälsan deltar också i respektive arbetslag. Lärarna berättar att ämneslagsmöten dock emellanåt krockar med andra möten och att man i ämneslagsmötena till stora delar fokuserar på praktiska frågor.

Det kollegiala utbytet inom ämnet sker istället ofta i informella möten vilket får till följd att samtliga lärare inte deltar i en sådan samverkan.

Skolenheten har förvisso gemensamma rutiner, förhållnings- och arbetssätt men dessa genomsyrar inte hela den pedagogiska organisationen. Exempelvis finns det rutiner för närvarohantering, hur personal anmäler kränkningsärenden och hur lärare samverkar kring elever i olika typer av stödsatser. Dessa är tydliga och används också av personalen. Den biträdande rektorn har även ett tydligt uppdrag att se till att obehöriga lärare får en planerad och noga övervägd introduktion. Det finns även förhållningssätt och arbetssätt som är beslutade och kommunicerade av rektorn, men som inte efterlevs av alla lärare. Exempel på detta är hur lärarna arbetar i enlighet med ordningsregler avseende mobiltelefoner, andra digitala verktyg samt de fasta klassrumsplaceringarna. Detta finns mer beskrivet under området *Studiero* senare i beslutet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra sina förväntningar kring vad lärarnas samverkan och kollegiala lärande ska leda till. Detta omfattar också en uppföljning av vilket avtryck det får i undervisningen. Rektorn behöver organisera och följa upp det pedagogiska arbetet så att alla lärare har förutsättningar att samverka tillsammans.

Granskningen visar att det sker samverkan i skolenheten, men den sker i varierad utsträckning. I granskningen framgår att det finns forum för samverkan både i arbets- och i ämneslag. Dock är mötena mer av praktiskt karaktär som innebär att den kollegiala samverkan sker mer informellt vilket får som konsekvens att det inte följs upp av rektorn. Vidare visar granskningen att några lärare som undervisar i flera ämnen inte heller alltid har möjlighet att delta i vissa gemensamma forum vilket försvårar arbetet med att samverka med övriga kollegor.

Av skollagen framgår att rektorn har ansvar för att leda och samordna det pedagogiska arbetet på skolenheten. Särskilt ska rektorn verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn har enligt läroplanen dessutom ett ansvar för att lärarna kontinuerligt ges möjlighet att samverka med varandra för att kunna utveckla utbildningen. Enligt Skolverket det är rektorns ansvar att organisera verksamheten så att samarbetet mellan lärarna gynnas och leder till lärares professionella utveckling. För att det ska

kunna ske är det viktigt att rektorn ger lärarna förutsättningar att kunna delta i alla de mötesforum de berörs av.^{1 2}

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn sätter upp och kommunicerar tydliga förväntningar för lärarnas samverkan för respektive arbets- och ämneslag. Rektorn behöver även följa upp lärarnas att lärarnas samverkan och kollegiala samtal också ger den effekt som rektorn förväntar sig och i all undervisning.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömning utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Strukturerad och varierad undervisning samt aktivt lärarstöd

Undervisningen är i huvudsak varierad i form av arbetsuppgifter och arbetssätt. Exempel på variation av arbetssätt är att eleverna läser olika texter, skriver presentationer, lyssnar och svarar på hörövningar. Även arbetsformerna varierar då eleverna ges möjlighet att arbeta i par eller enskilt. Lärarna beskriver olika sätt som de varierar arbetssätten i sin undervisning. Eleverna berättar dock att de upplever att det saknas variation av arbetssätt i vissa ämnen där de i huvudsak får arbeta enskilt med exempelvis instuderingsfrågor efter en genomgång av läraren.

Eleverna ges i huvudsak ett aktivt lärarstöd då lärarna hjälper eleverna för att komma igång och bibehålla fokus. I elevintervjuer framkommer att lärarna hjälper eleverna aktivt på lektionerna genom att lärarna hjälper eleverna att komma på svaren själva för att sedan handleda eleverna framåt. I de lektionsobservationer som

¹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/inspiration-och-reportage/samarbete-bygger-en-bättre-skola>

² <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/utbildning-pa-vetenskaplig-grund-och-beprovad-erfarenhet/att-systematisera-det-praktiska-arbetet>

Skolinspektionen gör, skriver läraren elevernas namn på tavlan för att kunna hjälpa dem i tur och ordning, men går även aktivt runt i klassrummet och hjälper eleverna kontinuerligt. Det ges även exempel på elever som tappar fokus och arbetar med annat som inte är skolrelaterat.

Undervisningen är i vissa avseenden strukturerad. Lärarna är tydliga med lektionens ramar, innehåll och vilka moment som ingår. Däremot varierar det om lärarna återkommande förmedlar syftet med lektionerna eller vad eleverna förväntas lära sig. Av de lektioner som observerades var kommunicerades mål och syfte endast vid enstaka lektioner till eleverna. I den av skolenheten gemensamt framtagna lektionsstrukturen förväntas även att lärarna ska genomföra ett sammanfattande avslut. Av lektionsobservationer framkommer en stor variation mellan lärarna om och med vilken kvalitet ett sådant avslutande moment genomförs. På vissa av de lektioner Skolinspektionen observerar sammanfattar lärarna lektionen genom att ge eleverna möjlighet att reflektera över lektionens innehåll.

Stimulans och anpassning av undervisning

Det förekommer naturliga inslag i undervisningen som motiverar eleverna och stärker deras självförtroende. Lärarna beskriver att de arbetar medvetet med att motivera och stötta elever. Vidare beskriver lärarna att de lyssnar in eleverna och fångar deras intressen för att ta tillvara på deras engagemang och behålla det. Det framkommer att en del lärare skapar uppgifter på basnivå för att sedan ge eleverna möjlighet att fördjupa uppgiften ytterligare. En del lärare berättar att de upplever svårigheter med att hjälpa de elever som behöver stimuleras och motiveras ytterligare.

Undervisningen är till viss del anpassad utifrån varje elevs behov och förutsättningar. Av granskningen framgår att lärarna försöker anpassa nivån på uppgifterna för att passa den enskilde eleven. Detta genom att förenkla uppgifter för de elever som är i behov av det och utmana de elever som behöver utmaningen. I enstaka ämnen använder sig lärarna av läroböcker eller uppgifter som är indelade i olika nivåer. Eleverna förbereds på uppgifterna genom de genomgångar som sker i klassrummen. De elever i årskurs 9 som behöver mer utmaning i engelska, har även möjlighet att studera engelska på gymnasial nivå.

Lärarna uttrycker att storleken på klasserna gör att man har svårt att nå de elever som är i behov av utmaningar. Detta leder till att dessa elever ofta får klara sig själva och att man disponerar mer tid på de elever som är i behov av extra stöttning för att uppnå kunskapsmålen. Vidare framkommer att det sker kontinuerliga samtal mellan

lärarna och elevhälsan för att diskutera olika förslag på anpassningar utifrån elevernas behov.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Elevernas inflytande i undervisningen är begränsad. Det finns lärare som inkluderar eleverna i vissa delar av planeringen. Av granskningen framgår att lärare kan ge eleverna förslag på en planering inför ett arbetsområde där eleverna får komma med förslag på redovisningsformer. Rektorn beskriver att det har startat ett så kallat planeringsråd för att göra eleverna mer delaktiga i planeringen av innehållet. I elevintervjuer framkommer att eleverna får vara med och bestämma när proven ska ligga och vilken film de ska titta på, men att de inte är involverade i den direkta planeringen av innehållet i undervisningen.

Eleverna ges begränsade tillfällen att lämna sina synpunkter på undervisningen. Av granskningen framkommer att man inte tar hänsyn till elevernas synpunkter på ett systematiskt sätt. Det är ingenting som skolenheten planerar enhetligt för. Det framgår visserligen goda exempel under granskningen hur eleverna får utvärdera undervisning som till exempel att lärare låter elever skriftligt lämna synpunkter efter varje genomfört arbetsområde. Dock är detta något som sällan sker.

Undervisningen innehåller till viss del övningar och frågor där eleverna får möjlighet att reflektera utan ett givet svar. Av granskningen framkommer att det finns en variation av huruvida lärarna ställer frågan till eleverna för att ge dem en möjlighet att reflektera över innehållet och varför de arbetar med ett visst arbetsmoment.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla arbetet så att eleverna får ett större inflytande över planering och utvärdering av undervisningens innehåll och arbetssätt.

Granskningen visar att elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande i undervisningen skiljer sig åt mellan olika lärare. Lärarna är förvisso öppna och inlyssnande för elevernas synpunkter gällande redovisningsformer men planerar undervisningen utan att eleverna är delaktiga. Dessutom varierar det mellan lärarna om de regelbundet utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna. Då eleverna har begränsande möjligheter till både planering och utvärdering av undervisningen tillsammans med lärarna får de heller inte likvärdiga förutsättningar att utveckla sin förmåga och vilja att ta ett personligt ansvar.

Av skollagen framgår att elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska kontinuerligt stimuleras i att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Information gällande elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska elevernas successivt kunna utöva ett allt större inflytande över sin utbildning samt ges möjlighet att utveckla sin förmåga att arbeta i demokratiska former. För att deras delaktighet och inflytande i skolan ska bli en verklighet bör lärare inkludera elever på ett konkret sätt och det gäller i alla ämnen. Det är av vikt att lärarens utvärdering av undervisningen inkluderar elevernas synpunkter om hur undervisningens genomförande med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. För att läraren ska kunna få ett underlag för att utveckla undervisningen är det av vikt att elevernas ges möjlighet att tänka och reflektera över undervisningen. Dessa utvärderingar ska göras kontinuerligt, under terminens gång, och inte bara i slutet av en termin eller årskurs.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna ger eleverna möjlighet att medverka i planering av arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Rektorn bör leda ett sådant arbete för att utarbeta strategier och metoder för att eleverna ska kunna få ett gediget och ökat inflytande i all undervisning. Vidare rekommenderar Skolinspektionen att rektorn tillsammans med lärarna utarbetar metoder och former för att ge eleverna möjlighet att kontinuerligt utvärdera undervisningen. Men även att lärarna använder underlaget som utgångspunkt för vidare planering och utveckling av undervisningen. Eleverna bör få möjlighet att anonymt få lämna synpunkter på hur undervisningen fungerar men även att kunna snabbt återkoppla till lärarna under terminens gång.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Studiero

Det finns ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna deltar i och där elever ges möjlighet att ta ansvar för att göra de uppgifter läraren har planerat och inte blir störda när de utför dessa. Lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö med gott resultat. Exempelvis har lärarna en genomtänkt placering av eleverna i syfte att skapa studiero. Vidare framkommer att lärare har samtal med eleverna om studiero och att det kan finnas skillnader beroende på vad de arbetar med för stunden. Skolenheten har visserligen gemensamma förhållningssätt och ordningsregler kopplat till studiero men det saknas dock en gemensam strategi för vilka åtgärder som ska vidtas för att kunna följa dessa. Det gäller exempelvis hanteringen av mobiltelefoner och andra digitala verktyg där en del lärare tillåter att elever använder mobiltelefoner medan andra lärare samlar in dessa vid lektionsstart. Under de lektionsobservationer som Skolinspektionen gör framkommer exempel på att elever använder både mobiltelefoner och andra digitala verktyg för att titta på sådant som inte kan kopplas till lektionen och dess innehåll. Eleverna berättar i intervjuer att de istället anpassar sig efter lärarnas olika efterlevnad gällande ordningsreglerna på skolan. Eleverna beskriver vidare att studieron inte alltid är sådan att de kan fokusera på aktuella uppgifter. Att det finns elever som använder sina mobiltelefoner till annat än skolarbete har skolan själv konstaterat påverkar elevernas studiero negativt, enligt rektorn. Det saknas en samsyn kring hantering av mobiltelefoner trots att det diskuteras regelbundet på skolan, och det saknas även samsyn kring implementeringen av klassrumsplaceringar och tydliga gemensamma avslut på lektionerna.

Rektorn följer upp studieron genom enkäter och i de klasser där studieron brister arbetar elevhälsan med observationer och intervjuer inför att åtgärder vidtas. Förutom enskilda elevintervjuer har elevhälsan också haft uppföljande gruppsamtal med eleverna och lärarna har följt en gemensam lektionsstruktur för att bibehålla studieron i klassrummet. I inkommen dokumentation framkommer att studieron undersöks två gånger per läsår genom anpassade enkäter och observationer av samtliga elever.

Trygghet

Det finns ett medvetet arbete på skolenheten för att skapa trygghet för eleverna. Det finns en trygghetsgrupp som arbetar med att skapa trygghet på skolan via olika insatser. Varje år genomförs en enkät för trygghet och trivsel och i den senaste framkom att det finns vissa platser på skolan där eleverna känner sig otrygga och då man som en åtgärd har ökat vuxennärvaron på dessa platser. Rektorn, tillsammans med elevhälsan, följer upp och analyserar resultaten från kränkingsärenden. De har

bland annat kommit fram till att kränkingsärenden gällande pojkar är korta och snabbare att utreda i jämförelse med kränkingsärenden som berör flickor, där mycket av kränkningarna sker via nätet. Av att skolenheten har analyserat resultaten av kränkingsärenden arbetar man med olika insatser för att minska kränkningar.

Eleverna har kunskap om trygghetsarbetet genom att elevrådsrepresentanter har god kännedom om skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Elevrådsrepresentanterna tillsammans med sina mentorer går igenom planen med sina egna klasser. Vidare arbetar skolenheten förebyggande genom schemabrytande aktiviteter då de bland annat haft föreläsningar om sociala medier och dess effekt på eleverna. Det finns även andra förebyggande och främjande insatser, bland annat lektionspass i årskurs 7 och 8 med fokus på värdegrundsfrågor men också en utbildning som hjälper eleverna att hitta en balans mellan skola och fritid samt skapa bra rutiner och vanor. Utbildningen ges av skolsköterskan och kuratorn.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydligare leda det samlade arbetet med att skapa studiero.

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att följa upp studieron och vidta åtgärder för att förbättra den. Dock saknas det en samsyn bland lärarna hur framtagna arbets- och förhållningssätt ska tillämpas vilket påverkar elevernas studiero. Granskningen pekar dessutom på att variationen av hur och med vilken kvalitet lärarna använder den gemensamma lektionsstrukturen kan försvåra arbetet med att skapa och bibehålla studiero.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever garanteras en skolmiljö som präglas av studiero. Det är rektorns och skolans ansvar att skapa en sådan skolmiljö. Rektorn behöver tydligare leda och följa upp arbetet med ett gemensamt förhållningssätt för att åstadkomma ett effektivt arbete och för att ytterligare öka kvaliteten i det förebyggande arbetet kring studieron. För att studieron ska präglade all undervisning på skolenheten krävs det att det finns fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. Ordningsregler ska finnas vid varje skolenhet och ska följas upp regelbundet. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och vid behov omarbetas under medverkan av eleverna.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att följa upp hur gemensamma åtgärder och förhållningssätt efterlevs och om de behöver anpassas mer till

skolenhetens behov. Vidare behöver rektorn också tydligare leda samtal och diskussioner i kollegiet kring vikten av de gemensamma förhållningssätt i undervisningen som kan leda till studiero, men även att de också ska tillämpas bland samtliga lärare på skolenheten.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömning utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Analys och diskussion av omdömen och betyg

Rektorn har inlett ett utvecklingsarbete kring att analysera eventuella skillnader mellan betyg och resultat på nationella prov ur ett likvärdighetsperspektiv. Som tidigare har beskrivits under området *Rektors ledarskap* finns en pågående insats att bredda uppföljningen och analysen av elevernas kunskapsresultat. Det framgår att det arbetet också omfattar att analysera om de eventuella skillnader som finns kan bero på omotiverade skillnader i lärarnas betygssättning. Insatsen har hittills lett till att rektorn tillsammans med lärarna har identifierat stora skillnader i betyg mellan olika ämnen och i vissa ämnen även stora skillnader mellan resultat på nationella prov och betyg. Utifrån de identifierade skillnaderna har rektorn startat diskussioner med lärarna kring orsakerna. Det har dock ännu inte lett till några slutsatser.

Kvalitetssäkring av bedömning och betyg

Rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att samverka kring bedömning. Det sker till exempel sambedömning kring nationella prov och samarbete i ämnesnätverken inom kommunen. Inom ämnesnätverksträffarna har temat varit betyg och bedömning utifrån de reviderade kursplanerna. Lärarna ger också exempel på hur de använder sig av gemensamma bedömningsrutiner för att diskutera och konkretisera betygskriterierna i syfte att göra likvärdiga bedömningar. Dock är den samverkan olika fungerande i de olika ämneslagen. Detta resulterar i att lärarna hittar egna informella forum för samverkan och det finns de lärare som inte samverkar med kollegor kring betyg- och bedömningsfrågor. Dessutom är den möjligheten begränsad för de lärare som är ensamma om att undervisa i ett specifikt ämne.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera lärarnas bedömning och betygsättning för att ta reda på vad eventuella avvikelser beror på i syfte att skapa likvärdighet. Utifrån denna analys behöver rektorn föra diskussioner med lärarna om resultaten.

Granskningen visar att rektorn i vissa delar leder ett uppföljnings- och analysarbete av lärarnas bedömningar samt betygsättning. Rektorn har visserligen tittat på skillnader mellan betyg på flickor och pojkar samt ämnen som sticker ut av olika anledningar. Det har även skett diskussioner i lärarkollegiet, men det saknas en bredare analys kring elevernas betyg och bedömning samt lärarnas analys av sitt eget arbete inom betygssättning, för att få syn på underliggande faktorer.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. Skolverkets allmänna råd anger att rektorn behöver skapa förutsättningar för lärarna så att det finns en gemensam förståelse och samstämmighet kring hur kriterier för bedömningar av kunskaper i styrdokument tolkas och hur lärarna bedömer och väger ihop elevernas prestationer. Det är rektorns ansvar att det sker en årlig analys av skillnader mellan lärares bedömningar och betyg i syfte att säkerställa likvärdiga betyg oavsett ämne och årskurs.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att utöka och utveckla arbetet med att etablera arbetsformer för att skapa utrymme för att utifrån kunskapsresultaten följa upp om det förekommer avvikelser i lärarnas bedömningar mellan ämnen, årskurser samt avvikelser mellan resultat på nationella prov och betyg. Rektorn behöver sedan analysera de eventuella avvikelser som identifierats i syfte att urskilja bakomliggande orsaker samt föra diskussioner med lärarna om detta.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Beslutsfattare
Signerat av: Helena Boëthius

X Alia-Maria Delgado

Föredragande
Signerat av: Alia-Maria Delgado

I handläggningen av ärendet har även utredaren Fredrik Nellemo medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 3-6 oktober 2023. Besöket genomfördes av Alia-Maria Delgado och Fredrik Nellemo.

Ilandaskolan 7-9 i Karlstad kommun har enligt officiell statistik cirka 490 elever i årskurs 7-9. Skolenheten leds av en rektor och en biträdande skolledare.

Bilaga 3: Formulär för huvudmannens redovisning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver tydliggöra sina förväntningar kring vad lärarnas samverkan och kollegiala lärande ska leda till. Detta omfattar också vilket avtryck det får i undervisningen.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2: Lärarna behöver utveckla så att eleverna får ett större inflytande över planering och utvärdering av undervisningens innehåll och arbetssätt.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 3: Rektor behöver tydligare leda det samlade arbetet med att skapa studiero.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 4: Rektorn behöver följa upp och analysera lärarnas bedömning och betygsättning för att ta reda på vad eventuella avvikelser beror på i syfte att skapa likvärdighet. Utifrån denna analys behöver rektorn föra diskussioner med lärarna om resultaten.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
